

Sygn. akt VIII U 591/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 marca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
na posiedzeniu niejawnym w składzie:

Przewodniczący: sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek	

po rozpoznaniu w dniu 31 marca 2021 r. w Gliwicach

sprawy H. F.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania H. F.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 17 kwietnia 2020 r. **nr** (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu H. F. prawo do przeliczenia emerytury na podstawie art. 110a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od 1 marca 2020 roku;
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz H. F. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

(-) sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt VIII U 591/20

UZASADNIENIE

Decyzją z 17 kwietnia 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu H. F. ponownego przeliczenia podstawy wymiaru emerytury na podstawie art. 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ponieważ nowo wyliczony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru na podstawie 20 lat kalendarzowych, w których ubezpieczony podlegał ubezpieczeniu, był niższy niż 250%.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany i przeliczenia emerytury w oparciu o art. 110a ustawy emerytalno-rentowej. Ubezpieczony wskazywał, że w latach 1966-1979 osiągał wyższe wynagrodzenie niż przyjęte do wyliczeń w zaskarżonej decyzji przez organ rentowy. Nadto wnosił o zasądzenie od organu rentowego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony H. F. urodził się (...)

Decyzją z 15 marca 1989 r. przyznano ubezpieczonemu emeryturę górniczą od 1 listopada 1988 r. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury organ rentowy przyjął wynagrodzenie z okresu od lipca 1989 r. do czerwca 1990 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 360,80%, i zgodnie z przepisami został ograniczony do 250%.

Ubezpieczony po nabyciu prawa do emerytury kontynuował zatrudnienie w KWK (...) do 21 września 1990 r.

W dniu 20 marca 2020 r. ubezpieczony złożył wniosek o przeliczenie emerytury na podstawie art. 110a ustawy emerytalno-rentowej.

Zaskarżoną decyzją z 17 kwietnia 2020 r. ZUS Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu ponownego przeliczenia podstawy wymiaru emerytury na podstawie art. 110a ustawy emerytalno-rentowej, ponieważ nowo wyliczony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru na podstawie 20 lat kalendarzowych, w których ubezpieczony podlegał ubezpieczeniu, był niższy niż 250%.

Obliczony przez organ rentowy z 20 najkorzystniejszych lat z całego okresu zatrudnienia wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia wyniósł 231,72%. Za okres pracy od 8 marca 1962 r. do 31 grudnia 1979 r. organ rentowy przyjął wynagrodzenia minimalne ze względu na brak wykazów zarobków.

W okresie od 8 marca 1962 r. do 30 września 1966 r. ubezpieczony był zatrudniony w KWK (...) na następujących stanowiskach:

- pomoc dołowa pod ziemią – od 8 marca 1962 r. do 31 sierpnia 1964 r.,
- samodzielny murarz pod ziemią – od 1 września 1964 r. do 31 marca 1965 r.,
- inspektor robót budowlanych w pionie inwestycji na powierzchni – od 1 kwietnia 1965 r. do 30 września 1966 r.

W okresie od 1 października 1966 r. 21 września 1990 r. ubezpieczony pracował w KWK (...) w G. na stanowiskach:

- nadgórnika oddziału wydobywczego pod ziemią – od 1 października 1966 r. do 31 grudnia 1969 r.,
- sztygara zmianowego oddziału wydobywczego pod ziemią – od 1 stycznia 1970 r. do 30 września 1972 r.,
- sztygara oddziałowego oddziału wydobywczego pod ziemią – od 1 października 1972 r. do 28 lutego 1974 r.,
- sztygara zmianowego oddziału wydobywczego pod ziemią – 1 marca 1974 r. do 30 września 1984 r.,
- nadsztygara górniczego pod ziemią – od 1 października 1984 r. do 21 września 1990 r.

Ubezpieczony zawarł związek małżeński (...).

W okresie zatrudnienia od 1 października 1966 r. do 31 grudnia 1969 r. ubezpieczony pracował wyłącznie na III zmianie, w okresie od 1 października 1972 r. do 28 lutego 1974 r. wyłącznie na I zmianie, natomiast w pozostałych okresach zatrudnienia w KWK (...) wykonywał pracę w systemie tryzmianowym. W latach 1966-1979 ubezpieczony pracował po 2 niedziele w każdym miesiącu.

Na podstawie opinii biegłego z zakresu rent i emerytur J. C. z 20 stycznia 2021 r. (k.51-65) Sąd ustalił, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia ubezpieczonego przekracza 250%.

Biegły J. C. w opinii z 20 stycznia 2021 r. odtworzył miesięczne i roczne kwoty wynagrodzeń ubezpieczonego za okres od października 1966 r. do grudnia 1979 r. na podstawie akt sprawy, akt rentowych, a także obowiązujących w tym okresie ponadzakładowych i zakładowych przepisów oraz układów zbiorowych pracy. Biegły w wyliczanych wynagrodzeniach ujął tylko te składniki wynagrodzenia, które bezwzględnie przysługiwały ubezpieczonemu według przepisów branżowych w górnictwie z uwzględnieniem Karty Górnika i deputatu węglowego oraz – zgodnie z zaleceniem Sądu – dodatek za pracę w 2 niedziele w miesiącu oraz dodatki za pracę zmianową, biorąc pod uwagę, że od 1 października 1966 r. do 31 grudnia 1969 r. ubezpieczony pracował wyłącznie na III zmianie, w okresie od 1 października 1972 r. do 28 lutego 1974 r. wyłącznie na I zmianie, a w pozostałych okresach w systemie trzyzmianowym. Obliczony przez biegłego wskaźnik wysokości podstawy wymiaru zgodnie z art. 110a z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniom, tj. lat 1970-1978, 1980-1990, wyniósł 317,45%.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o akta organu rentowego, akta osobowe ubezpieczonego z KWK (...), opinię biegłego z zakresu rent i emerytur J. C. z 20 stycznia 2021 r. (k.51-65), zeznania świadków złożonych na piśmie w trybie art. 271¹ k.p.c.: J. D. (k.33-36) i J. P. (k.39) oraz przesłuchania odwołującego w trybie art. 271¹ k.p.c. (k.29-31).

Sąd ocenił zebrany materiał dowodowy jako kompletny i spójny, a poprzez to mogący stanowić podstawę ustaleń faktycznych w sprawie.

Ubezpieczony nie kwestionował opinii biegłego.

ZUS Oddział w Z. w piśmie z 12 marca 2021 r. (k.77) wniósł zastrzeżenia do opinii biegłego J. C., podnosząc że kwestionuje przyjęcie składników wynagrodzenia, co do których nie ma pewności czy i w jakiej wysokości przysługiwały. W szczególności wskazywał, że przy odtwarzaniu wynagrodzenia ubezpieczonego w spornym okresie biegły nie dysponował ewidencją czasu pracy, a zatem przy odtwarzaniu wynagrodzeń ubezpieczonego można zliczyć jedynie wynagrodzenie zasadnicze, dodatek funkcyjny, wypłatę z Karty Górnika i deputat węglowy, a ustalony z uwzględnieniem tych składników wynagrodzenia wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury ubezpieczonego, obliczony z 20 najkorzystniejszych lat kalendarzowych wyniósłby 302,37%, a więc okazałby się niższy od obliczonego przez biegłego na 317,45%. Organ rentowy dodał, że obie wartości przewyższają 250%, a zatem pozostawia rozstrzygnięcie sprawy do uznania Sądu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie bezsporne jest, że ubezpieczony od 1 listopada 1988 r. jest uprawniony do emerytury górniczej, obliczonej w oparciu o wynagrodzenie z okresu od lipca 1989 r. do czerwca 1990 r., gdzie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 360,80% i zgodnie z przepisami został ograniczony do 250%.

Przedmiotem sporu jest wysokość emerytury ubezpieczonego. Ubezpieczony złożył w dniu 20 marca 2020 r. wniosek o ponowne przeliczenie emerytury na podstawie art. 110a. ustawy o emeryturach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i zaskarżoną decyzją z 17 kwietnia 2020 r. ZUS odmówił mu przeliczenia podstawy wymiaru emerytury na tej podstawie, gdyż nowo wyliczony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru na podstawie 20 lat kalendarzowych, w których ubezpieczony podlegał ubezpieczeniu, był niższy niż 250%.

Sąd wskazuje, iż ustawą z dnia 5 marca 2015 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015 r. poz. 552) wprowadzono z dniem 1 maja 2015 r. zmiany w przepisach ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dodając m.in. art. 110a.

Zgodnie z treścią art. 110a ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem art. 110 ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości

lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art. 15 ust. 5, jest wyższy niż 250%. Zgodnie z ust. 2 ustalenie wysokości emerytury zgodnie z ust. 1 może nastąpić tylko raz.

Należy podkreślić, że art. 110a znajduje zastosowanie do przeliczenia emerytur przyznanych na starych zasadach, tj. obliczonych w myśl art. 53 ustawy emerytalno-rentowej, gdzie bezpośredni wpływ na wysokość świadczenia ma kwota bazowa oraz wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia.

Bezspornie ubezpieczony pobiera emeryturę obliczoną na starych zasadach. Nadto po uzyskaniu prawa do emerytury kontynuował zatrudnienie i wskazał podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne przypadającą w części po przyznaniu świadczenia, gdzie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art. 15 ust. 5, jest wyższy niż 250%. Ostatecznie bowiem, obliczony przez biegłego sądowego J. C. w toku postępowania sądowego – w tym na podstawie dokumentacji osobowej ubezpieczonego i przepisów branżowych w górnictwie – wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia z 20 najkorzystniejszych lat kalendarzowych wybranych z całego okresu zatrudnienia i przypadających w części po przyznaniu emerytury, tj. lat 1970-1978, 1980-1990, przekroczył 250%.

Sąd podzielił wnioski biegłego J. C. przedstawione w opinii z 20 stycznia 2021 r., albowiem sporządzona przez niego opinia jest precyzyjna, szczegółowo umotywowana, zaś biegły do odtworzenia wynagrodzenia ubezpieczonego z okresu zatrudnienia w KWK (...) z lat 1966-1979 przyjął składniki wynagrodzenia wynikające z akt osobowych, akt emerytalnych ubezpieczonego oraz przepisów branżowych w górnictwie. Biegły w wyliczanych wynagrodzeniach ujął jedynie pewne składniki wynagrodzenia, czyli takie, które bezwzględnie przysługiwały ubezpieczonemu według przepisów branżowych w górnictwie z uwzględnieniem Karty Górnika i deputatu węglowego oraz – zgodnie z zaleceniem Sądu – dodatki za pracę w 2 niedziele w miesiącu oraz dodatki za pracę zmianową, biorąc pod uwagę, że od 1 października 1966 r. do 31 grudnia 1969 r. ubezpieczony pracował wyłącznie na III zmianie, w okresie od 1 października 1972 r. do 28 lutego 1974 r. wyłącznie na I zmianie, a w pozostałych okresach w systemie trzyzmianowym. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru obliczony przez biegłego wyniósł 317,45%.

Sąd miał przy tym na uwadze stanowisko organu rentowego, który w piśmie z 12 marca 2021 r. wniósł zastrzeżenia do opinii biegłego J. C., kwestionując przyjęcie w odtwarzanych wynagrodzeniach dodatków zmianowych i za pracę w niedziele, jednak wskazał również, że przy odtwarzaniu wynagrodzeń można zliczyć wynagrodzenie zasadnicze, dodatek funkcyjny, Kartę Górnika i deputat węglowy, a ustalony z uwzględnieniem tych składników wynagrodzenia wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury ubezpieczonego, obliczony z 20 najkorzystniejszych lat kalendarzowych wynosi 302,37%, a zatem i tak znacząco przekracza 250%.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd uznał, że art. 110a ustawy znajduje zastosowanie do ubezpieczonego, który spełnił wymagane w nim przesłanki.

W konsekwencji Sąd – na mocy 477¹⁴ § 2 k.p.c. – zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do przeliczenia emerytury na podstawie art. 110a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od 1 marca 2020 r., tj. od miesiąca złożenia wniosku.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018r., poz. 265).

Wyrok został wydany w trybie art. 148¹ § 1 k.p.c.

(-) sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek